

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3100

Vragen van het lid **Knops** (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de luchtaanvallen op IS en PKK doelen door Turkije* (ingezonden 27 juli 2015).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en Minister **Hennis-Plasschaert** (Defensie) (ontvangen 21 augustus 2015)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het besluit van NAVO-bondgenoot Turkije om na een lange periode van afzijdigheid nu actief zowel de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) als Islamitische Staat (IS) te bombarderen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de plotselinge ommezwaai van Turkije en hoe ziet u deze beoordeling in relatie tot de antwoorden op eerdere vragen die over de rol van Turkije in de strijd tegen IS zijn gesteld?²

Antwoord 2

Het besluit om deze aanvallen uit te voeren lijkt vooral ingegeven door de dreigingsperceptie in Turkije na de zelfmoordaanslag in Suroç op 20 juli jl. Daarnaast vond diezelfde week in Zuid-Turkije een dodelijke beschieting plaats van een Turkse soldaat vanuit door ISIS gecontroleerd gebied. Een moord op 22 juli van twee Turkse politieagenten is geclaimd door de PKK. Hetzelfde geldt voor een aanslag op een militair konvooi diezelfde week waarbij twee soldaten omkwamen. Turkije is al langere tijd actief in de anti-ISIS coalitie. Turkije heeft ISIS ook al lange tijd geleden op de nationale terrorismelijst geplaatst, en het is samen met Nederland voorzitter van de *Foreign Terrorist Fighters* werkgroep in de anti-ISIS coalitie.

¹ http://www.nytimes.com/aponline/2015/07/25/world/middleeast/ap-ml-the-kurds-qa.html?_r=1

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 2712

Vraag 3

Bombardeert Turkije alleen PKK-doelen, of bestookt het ook doelen van bijvoorbeeld de Koerdische militie Volksbeschermingseenheden (Yekîneyên Parastina Gel, YPG)?

Antwoord 3

Turkije voert acties uit tegen stellingen van de PKK. Bekend is dat de YPG – de militaire tak van de Syrische PYD, gelieerd aan de PKK – zegt te zijn beschoten door Turkije in Jarablus en Tel Abyad, maar Turkije ontkent dit.

Vraag 4

Ligt de Turkse prioriteit bij het bestrijden van IS, bij het bestrijden van de Koerden of bij het verdrijven van president Assad, de voormalige bondgenoot van Turkije die tegenstander werd?

Antwoord 4

Het grootste belang van Turkije is het bewaken van de veiligheid van en de stabiliteit in Turkije. Turkije beschouwt zowel ISIS als de PKK als terroristische organisaties, die een directe bedreiging vormen voor de regionale en nationale veiligheid en stabiliteit. Daarnaast streeft Turkije naar het vertrek van president Assad.

Vraag 5

Hoe verhoudt het feit dat vele Westerse landen, waaronder Nederland, de Koerden trainen en wapens leveren, zich tot de grote hoeveelheid bombardementen die Turkije op Koerdisch grondgebied en doelen uitvoert?

Antwoord 5

Zoals Nederland ook in de Noord Atlantische Raad (NAR) van 28 juli jl. verklaarde, moeten maatregelen van Turkije tegen terroristische dreigingen, ook als die uitgaan van de PKK, proportioneel zijn. Verdere escalatie in de regio moet worden voorkomen. In de NAR heeft Nederland ook zijn bezorgdheid uitgesproken over een mogelijke escalatie van de situatie in de regio en heeft het Turkije en de betrokken Koerdische groeperingen opgeroepen het vredesproces te continueren en het staakt-het-vuren in acht te blijven nemen. Diverse bondgenoten hebben gelijklopende oproepen aan Turkije gedaan. Dat is mede van belang gezien de veiligheidssituatie in de regio en de rol die diverse Koerdische groeperingen, gesteund door verscheidene coalitiepartners, spelen in de strijd tegen ISIS. De Turkse aanvallen hebben geen gevolgen voor de trainingen en de leveranties.

Vraag 6

Is er een overeenkomst om Turkse bases nu ook te gebruiken voor het bestrijden van IS? Zo ja, geldt dat dan alleen voor de VS, of kunnen ook andere NAVO-bondgenoten gebruik maken van het Turkse luchtruim bij de bestrijding van IS?

Antwoord 6

Er is een bilaterale overeenkomst tussen Turkije en de Verenigde Staten over het gebruik van de Turkse basis Inçirlik voor de bestrijding van ISIS. De Verenigde Staten zijn inmiddels begonnen met het uitvoeren van operaties vanaf deze basis. Indien andere landen van deze coalitie gebruik willen maken van deze basis voor dat doel, zullen zij ook afspraken met Turkije moeten maken.

Vraag 7

Is er enige overeenstemming binnen de NAVO welke groepen in de strijd in Syrië en Irak gesteund worden, welke niet en op welke wijze er in deze totaal verscheurde landen vrede gesloten zou kunnen worden?

Antwoord 7

In de NAVO wordt gesproken over de rol van de organisatie bij de bestrijding van ISIS. Op 31 juli jl. bereikte de NAVO overeenstemming over een pakket maatregelen om bij te dragen aan capaciteitsopbouw van de veiligheidssector in Irak. Hierbij zijn zeven aandachtsgebieden geïdentificeerd, waaronder advies over *security sector reform, countering improvised explosive devices,*

civil emergency planning en *cyber defence*. Deze steun richt zich op de Iraakse overheid en de *Iraqi Security Forces (ISF)*.

De coördinatie van de strijd tegen ISIS in Syrië en Irak geschiedt in de anti-ISIS coalitie. Op deze manier zijn ook niet-NAVO-leden direct betrokken bij de strijd tegen ISIS en is er een belangrijke rol weggelegd voor de landen in de regio.

Vraag 8

Welke precieze justificatie heeft Turkije in NAVO- en VN-verband gegeven voor het bombarderen van IS in Syrië en/of Irak? Hoe beoordeelt u deze justificatie?³

Antwoord 8

Op 24 juli jl. heeft Turkije een brief gestuurd aan de VN-Veiligheidsraad. In deze brief heeft Turkije verklaard militaire acties in Syrië tegen ISIS uit te voeren op basis van het recht op individuele en collectieve zelfverdediging zoals neergelegd in artikel 51 van het VN-Handvest. Zoals gemeld in de brief van 26 juni jl. (Kamerstuk 27 925, nr. 543) is het kabinet van oordeel dat er een volkenrechtelijke grondslag is voor het bestrijden van ISIS in Syrië. Het kabinet concludeerde al eerder dat er binnen de kaders van het internationale recht een grondslag is voor de bestrijding van ISIS in Irak.

Vraag 9

Bent u overigens zelf inmiddels ook al de mening toegedaan dat het aanvallen van IS in Syrië noodzakelijk en ook mogelijk is op basis van collectieve zelfverdediging, vooral ook door de te beperkte capaciteit van de coalitie in Syrië?

Antwoord 9

Zoals eerder aan uw Kamer gemeld, acht het kabinet een actieve bestrijding van ISIS noodzakelijk, en daarom is Nederland lid van de internationale coalitie ter bestrijding van ISIS. Het standpunt van het kabinet over de aanvallen op ISIS in Syrië is vastgelegd in de brieven aan uw Kamer van 19 juni 2015 (Kamerstuk 27 925, nr. 539) en 26 juni jl. (Kamerstuk 27 925, nr. 543).

Vraag 10

Heeft Turkije enige reden gegeven (in NAVO- of VN-verband) waarom het Koerdische stellingen bombardeert? Acht u deze bombardementen gewenst en acht u deze bombardementen toegestaan onder internationaal recht?

Antwoord 10

Zie mijn antwoord op vraag 5.

Vraag 11

Heeft het feit dat Turkije nu feitelijk in oorlog is met IS en (wederom) met de PKK nog gevolgen voor het reisadvies voor de regio?

Antwoord 11

De veiligheidssituatie in de regio wordt constant gevolgd, ook met het oog op het reisadvies. Alle reizen naar het Turkse grensgebied met Syrië en Irak werden al ontraden.

Vraag 12

Bent u bereid en in staat om in nauw contact met de toerismebranche bij escalatie over te gaan tot evacuatie van vakantiegangers?

Antwoord 12

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken levert optimale consulaire dienstverlening aan de burger. Het is echter de primaire verantwoordelijkheid van de reiziger om, eventueel in overleg met zijn of haar reisorganisatie, desgewenst een terugkeer naar Nederland te organiseren. Alleen wanneer er sprake is

³ <http://www.nytimes.com/reuters/2015/07/24/world/middleeast/24reuters-mideast-crisis-turkey-un.html>

van (een levens-) bedreigende situatie en de reisorganisaties niet in staat blijken om hun klanten te repatriëren, zal ik in nauw contact met onder andere de reisorganisaties die consulaire bijstand verlenen die gegeven de omstandigheden mogelijk is. Dit laatste is in Turkije op dit moment niet aan de orde.